

Sygn. akt IV CNP 48/18

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie ze skargi powoda
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w O.
z dnia 18 lipca 2016 r., sygn. akt IX Ca [...],
w sprawie z powództwa W.P.
przeciwko A.P.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 maja 2019 r.,

1) odrzuca skargę

2) przyznaje adwokat J.N. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w O. kwotę 1800,- (jeden tysiąc osiemset) złotych, powiększoną o należny podatek VAT z tytułu udzielenia powodowi nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 lipca 2016 r. Sąd Okręgowy w O. oddalił apelację powoda W.P. od wyroku Sądu Rejonowego w P. z dnia 15 grudnia 2015 r., którym oddalone zostało powództwo przeciwko pozwanemu A.P. o zasądzenie zadośćuczynienia w wysokości 15 000 złotych za naruszenie dóbr osobistych. Sąd nie uznał słuszności zarzucenia przez powoda, że pozwany będący komornikiem naruszył dobra osobiste powoda przez rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji o jego osobie i ujawnienia tajemnicy komorniczej osobom trzecim. Rozstrzygnięcie zostało oparte na braku dowiedzenia przez powoda naruszenia dóbr osobistych, a więc na niespełnieniu przesłanek określonych w art. 23, art. 24 § 1 oraz art. 448 k.c. W wyniku rozpoznania apelacji Sąd Okręgowy zaaprobował ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji oraz ocenę prawną.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego z dnia 18 lipca 2016 r. w części oddalającej apelację powoda zarzucił on temu Sądowi naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 24 w związku z art. 448 k.c. przez błędną ich wykładnię, polegającą na przyjęciu, że udzielenie przez pozwanego informacji nieprawdziwych o powodzie i jego rodzinie podczas prowadzonych postępowań egzekucyjnych, również osobie, która nie reprezentowała wierzyciela, nie naruszyło dóbr osobistych powoda w postaci godności, dobrego imienia i prawa do życia w rodzinie. Pełnomocnik skarżącego wniósł o stwierdzenie, że wskazany wyrok Sądu Okręgowego w O. jest niezgodny z art. 24 w związku z art. 448 k.c. i o przyznanie pełnomocnikowi z urzędu wynagrodzenia, a także zasądzenie kosztów postępowania od pozwanego na rzecz powoda, w tym kosztów zastępstwa prawnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W art. 424⁵ § 1 k.p.c. są określone wymagania konstrukcyjne skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. W każdym razie nie mogą to być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 424⁴ zdanie drugie k.p.c.). Wniesiona skarga w znacznym stopniu stanowi dyskusję z ustaleniami faktycznymi, a w szczególności z ich oceną. O bezzasadności skargi świadczy brak wykazania w wyrazisty sposób naruszenia przepisów prawa, jest

natomiast typowe dla spraw o ochronę dóbr osobistych przekonywanie, że naruszenie tych dóbr miało miejsce, a to wobec uprawnień sądu do swobodnej oceny dowodów nie może wystarczyć do uznania niezgodności z prawem orzeczenia sądowego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2019 r. V CNP 37/18, nie publ.).

Jest jednak i druga podstawa do odrzucenia skargi. Mianowicie, według art. 424¹ § 1 k.p.c. jedną z przesłanek dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest wyczerpanie przez skarżącego wszystkich dostępnych środków zaskarżenia, służących do zmiany lub uchylenia zaskarżanego orzeczenia. Wynika to z subsydiarnego charakteru tej skargi, będącej nadzwyczajnym środkiem, stanowiącym pierwszy etap postępowania zmierzającego do realizacji odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa z tytułu wydania niezgodnego z prawem orzeczenia (art. 417¹ § 2 k.c. w związku z art. 77 Konstytucji RP). Odpowiedzialność ta może powstać dopiero wtedy, gdy poszkodowany uczynił wszystko, aby wyeliminować źródło szkody. Dopiero bezskuteczność dostępnych środków procesowych lub ich brak może - w wypadku wystąpienia szkody - uzasadniać roszczenie o jej naprawienie, a tym samym dopuszczalność skargi, o której mowa w art. 424¹ k.p.c. (zob. druk sejmowy IV kadencji Sejmu nr 2696 pkt 4 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018 r. III CZP 9/18, OSNC 2018, nr 12, poz. 121; z dnia 20 grudnia 2018 r. III CNP 19/18, nie publ. oraz z dnia 28 marca 2019 r. I CNP 20/18, nie publ.).

Ze względu na wprowadzenie do polskiego systemu prawnego kolejnego nadzwyczajnego środka zaskarżenia w postaci skargi nadzwyczajnej, ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r. poz. 5 ze zm., dalej jako u.SN), dopiero bezskuteczność wniesienia tej skargi może otworzyć drogę do wniesienia skargi na podstawie art. 424¹ k.p.c. Jeżeli skarga nadzwyczajna zostanie uwzględniona może dojść do zmiany lub uchylenia objętego nią orzeczenia (art. 91 § 2 u.SN), ewentualnie, w określonych wypadkach - do stwierdzenia wydania tego orzeczenia z naruszeniem prawa (art. 89 § 4 i art. 115 § 2 u.SN). Należy zatem przyjąć, że począwszy od 4 kwietnia 2018 r. strona wnosząca skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego

orzeczenia, wypełniając obowiązek wynikający z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., musi wykazać, że złożyła do uprawnionego organu (art. 89 § 2 u.SN) wniosek o wniesienie skargi nadzwyczajnej i nie został on uwzględniony. Niewykazanie tej okoliczności powoduje odrzucenie skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. Konkluzja ta odnosi się do rozpoznawanej sprawy, w której skarga na podstawie art. 424¹ § 1 k.p.c. została wniesiona po połowie lipca 2018 r.

Z tych względów należało orzec jak na wstępie, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.